Hukuk Bölümü 2008/268 E. , 2009/109 K.

- 2918 SAYILI KARAYOLLARI TRAFIK KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVANIN ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI
  - KARAYOLLARI TRAFİK KANUNU (2918) Madde 48

"İçtihat Metni"

Davacı : A.B.K.

Davalı : Bursa Valiliği

O L A Y : Bursa Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü'nce 31.1.2007 gün ve 563474 sayılı trafik idari para cezası karar tutanağı ile, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48/5. maddesi uyarınca idari para cezası verilmiştir. Aynı olay nedeniyle davacının sürücü belgesi de altı ay süre ile geçici olarak geri alınmıştır.

Davacı, trafik idari para cezası karar tutanağının iptaline ve sürücü belgesinin iadesine karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

BURSA 5. SULH CEZA MAHKEMESİ; 2.2.2007 gün ve D.İş:2007/146 sayı ile; itiraz edenin, Bursa Emniyet Müdürlüğü Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü'nce düzenlenen idari para cezası tutanağının iptaline ve sürücü belgesinin iadesine karar verilmesini talep ettiği, tüm dosya kapsamına göre; Bursa Emniyet Müdürlüğü Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü'nce düzenlenen trafik suç tutanağının iptaline ve sürücü belgesinin iadesine karar verilmesinin talep edildiği, itiraz başvurusuna konu talep ile iptali talep edilen tutanağın düzenlenmesinin ve sürücü belgesinin itirazcıdan alınmasının idari bir işlem olduğu, dolayısıyla, iptal ve sürücü belgesinin iadesi isteminin konusunun idari yargının görev alanına girdiği, sulh ceza mahkemesinde incelenemeyeceği, görevli mahkemenin Bursa İdare Mahkemesi olduğu ve Mahkemelerinin görevli olmadığı gerekçesiyle 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi ile değişik 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesi ile 5271 sayılı CMK'nun 3, 4 ve 5. maddeleri uyarınca görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı, bu kez, söz konusu trafik idari para cezası karar tutanağının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

BURSA 1. İDARE MAHKEMESİ; 22.5.2008 gün ve E:2007/298 sayı ile, davacı A.B.K. tarafından alkollü araç kullandığından bahisle 448,00YTL para cezası verilmesine ilişkin 31.1.2007 tarih ve 563474 sıra nolu işlemin iptali istemiyle Bursa Valiliği'ne karşı dava açıldığı, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Adli Kovuşturma" başlıklı 112. maddesinde, sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere bu Kanundaki; hafif hapis cezasını veya bununla birlikte hafif para cezasını, belgelerin geri alınması ve iptali veya işyerlerinin kapatılması cezasını gerektiren suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde bunların bulunmadığı yerlerde yetki verilen Sulh Ceza Mahkemelerinde dava açılacağının belirtildiği, öte yandan, 31.3.2005 günlü ve 25772 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 1.6.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 2 ve 3. maddelerinden söz ederek, dosyanın incelenmesinden, 31.1.2007 günü Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü tarafından yapılan kontrolde davacının 0.51 promil alkollü olduğundan bahisle 6 ay süreyle sürücü belgesinin geri alındığı ve 448,00YTL para cezası verildiği, söz konusu işlemlerin iptali istemiyle açtığı davada Bursa 5. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 2.2.2007 tarih ve 2006/146 D. İş nolu kararıyla görev ret kararı verilmesi üzerine para cezası verilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığının anlaşıldığı, olayda, davacıya alkollü olarak araç kullandığından bahisle 31.1.2007 tarih ve 563474 sıra nolu işlemle 448,00YTL para cezası kesildiği, işbu davanın bahse konu trafik para cezası işleminin iptali istemiyle açıldığı anlaşılmış olup, davanın görüm ve çözümünde yukarıda yer verilen 2918 sayılı Yasa kuralı gereğince adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı, ancak, bu davanın Bursa 5. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 2.2.2007 tarih ve 2006/146 D. İş nolu görevsizlik kararının kesinleşmesi üzerine Mahkemelerinde açıldığı görüldüğünden ve yukarıda belirtilen gerekçelerle davada adı geçen Mahkemenin görevli olduğu kanısına varıldığından, görevli yargı yerinin belirlenmesi için 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına, dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine ve karar alınana kadar davanın incelenmesinin ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Turan KARAKAYA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 4.5.2009 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum gözetildiğinde, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdare Mahkemesince anılan Yasanın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında idari para cezası yönünden doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 2918 sayılı Yasa'nın 48/5. maddesi uyarınca verilen para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

13.10.1983 tarih ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48. maddesinin beşinci fıkrasında(Değişik: 8/1/2003 - 4785/3 md), "Yönetmelik ile belirtilen miktarların üzerinde alkollü araç kullandığı tespit edilen sürücülerin, suçun işlendiği tarihten itibaren geriye doğru beş yıl içinde; birinci defasında sürücü belgeleri altı ay süreyle geri alınır ve haklarında 265 300 000 lira para cezası uygulanır. İkinci defasında sürücü belgeleri iki yıl süreyle geri alınır ve haklarında 332 600 000 lira para cezası uygulanır ve bu sürücüler Sağlık Bakanlığınca, esas ve usulleri Sağlık ve İçişleri Bakanlıklarınca çıkarılacak yönetmelikte gösterilen sürücü davranışlarını geliştirme eğitimine tabi tutulurlar, eğitimi başarıyla tamamlayanların belgeleri süresi sonunda iade edilir. Üç veya üçten fazlasında ise, sürücü belgeleri beş yıl süreyle geri alınır ve altı aydan aşağı olmamak üzere hafif hapis cezası ile birlikte 532 600 000 lira hafif para cezası uygulanır. Ayrıca, psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesine tabi tutulurlar. Bu değerlendirme ve muayene sonrasında uygun görülenlere, geri alma süresi sonunda sürücü belgeleri iade edilir. Psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesinin yapılmasına dair esas ve usuller yönetmelikte gösterilir" hükmü yer almıştır.

Uyuşmazlık Mahkemesi, 2918 sayılı Yasa'nın 116. maddesi kapsamında araç tescil plakasına göre düzenlenenler dışında trafik zabıtasınca uygulanan idari para cezalarına karşı açılan davaları; bu uygulamanın idari ceza kapsamında bulunması; Yasada idari cezalarla ilgili davalarda (116. maddedeki itiraz yolu hariç) görevli yargı yerini açıkça belli eden bir hükme yer verilmemesi; bu Yasada gösterilen adli cezalara hükmetmekle görevli mahkemeye işaret eden 112. maddeye de herhangi bir atıfta bulunulmamış olması karşısında ve göreve ilişkin genel ilkelere göre idari yargının görev alanında görmüştür.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen trafik para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nda da bu para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Bursa 1. İdare Mahkemesi'nce yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile Bursa 5. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 2.2.2007 gün ve D.İş:2007/146 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ trafik idari para cezası karar tutanağı muhteviyatı idari para cezası yönünden KALDIRILMASINA, 4.5.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.